



ПАКТИКА УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ КОНФЛІКТАМИ

Ступінь вищої освіти:	аспірант
Спеціальність:	053 «Психологія»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

д.психол.н., проф., Гарькавець Сергій Олексійович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Професор кафедри психології та соціології

посада

sharkavets@gmail.com

електронна адреса

+38-050-366-57-99

телефон

Skype:

live:sharkavets

месенджер

аудиторія за

розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Наведені у дисципліні матеріали спрямовані на формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня компетентностей з сфери конфліктології, психології та соціології конфлікту, що спроможні забезпечити необхідний рівень професіонального управління соціальними конфліктами, їхньої превенції, подолання та конструктивного розв'язання. Здобувачі опановують особливості виникнення, протікання, етапи проходження різних видів соціальних конфліктів і можливості ефективного управління ними.

Курс може бути корисним студентам за спеціальностями «Політологія», «Педагогіка», «Право», а також майбутнім економістам і менеджерам, що планують працевлаштування в установах та організаціях, діяльність яких пов'язана з взаємодією з іншими людьми та соціальними групами.

Результати навчання:

Знати: прикладні аспекти вивчення та дослідження

соціальних конфліктів; соціально-психологічний зміст соціальних конфліктів, причини, механізми та умови, що їх породжують; особливості соціально-психологічного вивчення соціальних конфліктів; соціально-психологічні особливості розв'язання та протікання різних видів (політичні, економічні, культурні, етнічні, релігійні) соціальних конфліктів.

Вміти: відрізнити типи соціальних конфліктів, розуміти їх особливості та причини, що їх породжують; класифікувати типи соціальних конфліктів; проводити емпіричні дослідження стосовно різних аспектів соціальних конфліктів; робити висновки щодо детермінації та мотивації соціальних конфліктів; використовувати психологічні знання при проведенні консультацій суб'єктів конфліктної взаємодії; проводити соціально-психологічну роботу з профілактики та розв'язання соціальних конфліктів.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та наукові уявлення з курсів «Соціальна психологія», «Політична психологія», «Психологія спілкування», «Психологія конфлікту», а також практики проведення медіації та примирення суб'єктів конфліктної взаємодії.

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач набуде таких компетентностей:

1. Здатність до усвідомлення функцій конфліктів у суспільстві, ролі соціальних та політичних конфліктів у соціумі, розуміння їхньої детермінації, умов виникнення та механізмів зв'язування, виокремлення їхньої позитивної функції.
2. Здатність до комунікативної безконфліктної взаємодії, вміння досягати взаємопорозуміння та доброзичливого ставлення до опонентів, толерантного ставлення до іншої точки зору, досягати порозуміння з опонентами.
3. Здатність описати, класифікувати та змодельовати широке коло соціальних і політичних об'єктів, процесів та умов, що ґрунтуються на глибокому знанні та розумінні гуманітарних теорій та практик, а також базових знаннях суміжних наук.
4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Соціальні конфлікти – виникнення та прояви	Денне 2/0/2 Заочне 0,5/0/0,5	Поняття соціального конфлікту. Причини виникнення та розвиток соціальних конфліктів	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Типологія соціальних конфліктів.	Денне 2/0/2 Заочне 0,5/0/0,5	Політичні конфлікти. Економічні конфлікти. Етнічні конфлікти. Організаційні конфлікти.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Структурна організація	Денне	Причини, умови та механізми, що	Участь в

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	соціальних конфліктів.	2/0/2 Заочне 0,5/0/0,5	породжують соціальні конфлікти. Структура соціального конфлікту.	обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Стратегії поведінки суб'єктів конфліктної взаємодії.	Денне 4/0/4 Заочне 0,5/0/0,5	Типології конфліктних стратегій. Стратегії поведінки суб'єктів конфліктної взаємодії та їхні особливості.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Практика управління соціальними конфліктами.	Денне 4/0/4 Заочне 0,5/0/0,5	Поняття управління конфліктом. Суб'єкти конфлікту та їхня спроможність впливати на його перебіг.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Особливості попередження соціальних конфліктів.	Денне 4/0/4 Заочне 0,5/0/0,5	Особливості превенції соціальних конфліктів. Запобігання негативним наслідкам соціальних конфліктів шляхом посередництва (медіації).	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	Специфіка подолання соціальних конфліктів.	Денне 4/0/4 Заочне 0,5/0/0,5	Соціально-психологічна практика подолання соціальних конфліктів. Робота психолога з надання допомоги суб'єктам конфліктної взаємодії щодо його вирішення та подолання наслідків.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
	Загальна кількість аудиторних годин	Денне 22/0/22 Заочне 4/0/4		

Рекомендована література

1. Анцупов А. Я., Шипилов А. И. Словарь конфликтолога. СПб. Питер, 2006.
2. Богданов Е. Н., Заыкин В. Г. Психология личности в конфликте: [учебное пособие]. СПб. : Питер, 2004. 224 с.
3. Винославська О. В. Людські стосунки : навч. посібник. М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". К. : Центр навч. літ., 2006. 142 с.
4. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Конфлікти в освітньому середовищі: діагностика та практика вирішення: навчально-методичний посібник. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 91 с.
5. Гарькавець С. О. Соціальні конфлікти: словник-довідник. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. 120 с.
6. Дарендорф Р. Элементы теории социального конфликта // Социологические исследования, 1994. №5. С. 142-147.
7. Джелалі В. О., Джелалі О. В. Психологія вирішення конфліктів : навч. посібник. К.; Харків : Р.И.Ф., 2006. 318 с.
8. Карамушка Л. М., Дзюба Т. М. Психологія управління конфліктами в організації (на матеріалі діяльності освітніх організацій): монографія. К.: Полтава, 2009. 268 с.
9. Кильмашкина Т. Н. Конфликтология: социальные конфликты. Учебник. М.: Юнити, 2015. 287 с.
10. Козер Л. А. Функции социального конфликта. М.: Идея-Пресс, Дом интеллектуал. Книги, 2000. 205 с.
11. Конфлікти у суспільній діяльності / Г. В, Ложкін, С. В. Сьомін, Т. В. Петровська, О. О. Кисельова. К. : Знание, 1997.

12. Левин К. Разрешение социальных конфликтов. СПб.: Речь, 2000. 408 с.
13. Ложкин Г. В., Пов'якель Г. В. Практическая психология конфликта. К. : Знание, 2000.
14. Мاستенбрук У. Управление конфликтными ситуациями и развитие организации. М.: ИНФА-М, 1996. 256 с.
15. Пірен М. І. Конфліктологія. Підручник. К.: МАУП, 2003. 360 с.
16. Практика медіації: словник-довідник / уклад. С. О. Гарькавець, Л. П. Волченко. Лисичанськ: ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2019. 128 с.
17. Рубин Дж., Пруйт Д., Ким Хе Сунг. Социальный конфликт: эскалация, тупик, разрешение. СПб.: Прайм-Еврознак, 2001. 352 с.
18. Скотт Д. Г. Конфликты, пути их преодоления. М.: Аспект-Пресс, 1991.
19. Тату В. Этнические конфликты. Их биологические корни в этническом фаворитизме. М.: Кучково поле, 2014. 288 с.
20. Тренев Н. Н. Управление конфликтами. М.: ПРИОР, 2001. 312 с.
21. Фишер Р., Юри У. Путь к согласию, или переговоры без поражения. М., 1995.
22. Хасан Б. И., Сергоманов П. А. Разрешение конфликтов и ведение переговоров. СПб.: Питер, 2003. 222 с.
23. Шварц Г. Управление конфликтными ситуациями: Диагностика, анализ и разрешение конфликтов. СПб.: Изд-во Вернера Регена, 2007. С. 296.
24. Brisman A., South N., White R. Environmental Crime and Social Conflict: Cotemporary and Emerging Issues. Routledge, 2016. 344 p.
25. Dahrendorf R. The Modern Social Conflict: An Essay on the Political of Liberty. New Brunswick, N. Y.: Transaction Publisher, 2008. 219 p.
26. Coleman P. T., Deutsch M., Marcus E. C. The Handbook of Conflict Resolution: Theory and Practice. John Wiley & Sons, 2014. 1264 p.
27. Forgas J. P., Kruglanski A. W., Williams K. D. The Psychology of Social Conflict and Aggression. N.Y.: Psychology Press, 2011. 342 p.
28. Hoffman F. Conflict in the 21st century: The rise of hybrid war. Arlington, VA: Potomac Institute for Policy Studies, 2007. 72 p.
29. Mildenberger C. Economics and Social Conflict: Evil Actions and Evil Social Institutions in irtual Worlds. Palgrave Macmillan, 2013. 258 p.
30. Rapoport A. Decision Theory and Decision Behaviour: Normative and Descriptive. Springer Science & Business Media, 2013. 436 p.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Соціальні та політичні конфлікти» (для студентів, які навчаються за спеціальністю «Психологія») / Уклад. С. О. Гарькавець. Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. – 17 с.
2. НМКД дисципліни на сторінці електронного кампусу.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	11 (1 бал за ЛК)
Практичні заняття	44 (до 4 балів за ПК)
Індивідуальні завдання (контрольні роботи, реферати тощо)	5
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті:

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі вищої освіти:

- дотримуються етичних правил поведіння;
- знаходяться на своєму навчальному місці;
- не заважають викладачу проводити заняття та іншим здобувачам навчатися.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;

- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.